

Ištuoka - Slovėnija

 Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (sl) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

TURINIO LENTELE

- 1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?
- 2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?
- 3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:
  - 3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),
  - 3.2 sutuoktinių turto padalijimui,
  - 3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,
  - 3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?
- 4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?
- 5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?
- 6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?
- 7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?
- 8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?
- 9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?
- 10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?
- 11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?
- 12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?
- 13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?
- 14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?
- 15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?
- 16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Pagal Slovėnijos teisę santuoką galima nutraukti: a) abiejų sutuoktinių bendru sutikimu ir b) pareiškiant ieškinį dėl santuokos nutraukimo.

a) **Santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu** atveju teismas santuoką nutraukia remdamasis Santuokos ir šeimos santykių įstatymo (slov. *Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ZZZDR*) 64 straipsniu, jeigu sutuoktiniai susitarė dėl turimų bendrų vaikų priežiūros, auginimo, išlaikymo ir matymosi su tėvais (šiuo atveju būtina gauti Socialinio darbo centro išvadą) ir jeigu jie pateikė notaro patvirtintą vykdytiną susitarimą dėl jų bendro turto padalijimo, dėl to, kuris iš sutuoktinių lieka arba tampa buto nuomininku, ir dėl sutuoktinio, kuris neturi pragyvenimo šaltinio ir ne dėl savo kaltės neturi darbo, išlaikymo.

b) Jeigu santuoka dėl kurios nors priežasties tapo „nepakenčiama“, bet kuris iš sutuoktinių gali pareikšti **ieškinį dėl santuokos nutraukimo**. Šiuo atveju sprendimą dėl turimų bendrų vaikų priežiūros, auginimo, išlaikymo ir matymosi su tėvais taip pat priima teismas. Prieš priimdamas tokį sprendimą, teismas turi pareigą gauti Socialinio darbo centro išvadą.

Abiem atvejais, t. y. gavęs prašymą nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, taip pat ieškinį dėl santuokos nutraukimo, teismas kreipiasi į *Socialinio darbo centrą* prašydamas surengti taikinamąjį pokalbį, kuriame sutuoktiniai privalo dalyvauti asmeniškai be atstovų. Socialinio darbo centras informuoja teismą apie taikinamojo pokalbio rezultatus.

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

- Santuokos ir šeimos santykių įstatyme pripažįstamas tik vienas santuokos nutraukimo pagrindas, t. y. *santuoka tapo nepakenčiama*. Tai reiškia, kad santuoka nutrūksta visiškai ir negrįžtamai ir kad jos nebegalima išsaugoti. Santuoka laikoma nepakenčiama tik tuo atveju, kai sutuoktinių ryšiai nutrūko ne tik laikinai, bet ir (dėl rimtų priežasčių) visiškai ir negrįžtamai. Nepakenčiamumas vertinamas atsižvelgiant į padėtį bylos nagrinėjimo metu ir į visas aplinkybes, dėl kurių susidarė konkreti padėtis. Teismas taip pat konstatuoja nepakenčiamumą tais atvejais, kai atsakovas sutinka nutraukti santuoką.
- Santuoka gali būti nutraukiama bet kurio iš sutuoktinių prašymu ir nereikalaujama, kad santuoka būtų nepakenčiama abiem partneriams.
- Klausimas dėl kaltės už santuokos nepakenčiamumą nėra keliamas, jo teismas taip pat nenagrinėja bylos metu. Santuoka taip pat gali būti nutraukiama sutuoktinio, dėl kurio kaltės santuoka tapo nepakenčiama, prašymu.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

Toliau išsamiai aprašomos santuokos nutraukimo teisinės pasekmės.

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),

Asmuo, kuris sudarius santuoką pakeičia savo pavardę, gali per šešis mėnesius nuo galutinio sprendimo, kuriuo nutraukiama santuoka, pateikti pareiškimą, kurioje pareiškia norą susigrąžinti iki santuokos turėtą pavardę. Tokį pareiškimą gali pateikti tik tas asmuo, kuris savo pavardės santuokos metu daugiau nekeitė (Asmens vardo ir pavardės įstatymas, slov. *Zakon o osebnem imenu, ZOI-1*). Pavardės keitimo klausimas yra administracinio pobūdžio ir jį sprendžia ne teismas, o administracinė įstaiga.

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Dalijant bendrą turtą laikomasi **teisinės prezumpcijos, kad sutuoktiniams bendras turtas priklauso lygiomis dalimis**; tačiau sutuoktinis, kuris mano, kad dėl turto padalijimo į lygias dalis jis atsidurs nepalankioje padėtyje, gali prašyti jam priklausančią dalį nustatyti atsižvelgiant į jo įnašą į bendrą turtą dalį. Nustatydamas tokią dalį, teismas atsižvelgia ne tik į kiekvieno sutuoktinio pajamas, bet ir kitas aplinkybes, pvz., paramą, kurią vienas sutuoktinis teikė kitam sutuoktiniui, kiekvieno vaiko globą ir auginimą, namų ūkio darbų atlikimą, turto išlaikymo išlaidas ir bet kurios kitos formos darbą ir dalyvavimą administruojant, išlaikant bendrą turtą ir didinant jo vertę.

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

VAIKŲ GLOBA IR AUGINIMAS

Ø Bendru sutikimu nutraukdami santuoką, sutuoktiniai privalo **susitarti dėl turimų vaikų auginimo ir globos**, o teismas įvertina, ar šis susitarimas atitinka vaikų interesus. Sutuoktiniai gali susitarti, kad:

- jie abu rūpinsis vaikais ir juos augins arba toliau tai darys,
- arba visų vaikų globa ir auginimas bus patikėtas vienam iš tėvų,
- arba vienus vaikus globos tėvas, o kitus – motina.

Jeigu tėvams nepavyksta tarpusavyje susitarti, jiems tai padaryti padeda Socialinio darbo centras.

Jeigu tėvai *susitaria dėl globos ir auginimo*, jie gali prašyti teismo sprendimą dėl šio susitarimo priimti ne ginčo tvarka.

Jeigu jie *nesusitaria arba jeigu susitarimas neatitinka vaiko interesų*, teismas nenutraukia santuokos remdamasis susitarimu; tokiu atveju reikia pareikšti ieškinį dėl santuokos nutraukimo.

Net jeigu ir padedami Socialinio darbo centro tėvai *nesusitaria dėl vaikų auginimo ir globos*, **teismas sprendimą priima remdamasis vieno iš tėvų arba abiejų tėvų prašymu**, kuriame:

- prašoma visų vaikų globos ir auginimo teises nustatyti vienam iš tėvų,
- arba vienu vaikų globos ir auginimo teises nustatyti tėvui, o kitų – motinai,
- išimtiniais atvejais teismas gali nuspręsti visų arba kai kurių vaikų globos ir auginimo teises nustatyti trečiajam asmeniui;

šiuo atveju teismas prieš priimdamas sprendimą turi pareigą gauti Socialinio darbo centro išvadą, o priimdamas sprendimą – atsižvelgti į vaiko nuomonę, jeigu vaikas ją pareiškia pats arba ją išsako asmuo, kuriuo vaikas pasitiki ir kurį vaikas pats pasirinko, ir jeigu vaikas gali suprasti tokio nuomonės pareiškimo prasmę ir pasekmes.

Ø Santuoką nutraukiant **ieškinio** pagrindu ir siekiant sureguliuoti santuoką nutraukusių sutuoktinių ir jų bendrų nepilnamečių vaikų santykius, teismas, atsižvelgdamas į kuo geresnę vaiko interesų apsaugą, išsprendžia vaikų globos ir auginimo klausimus. Šiuo atveju tėvai, atsižvelgdami į savo vaikų interesus, taip pat gali susitarti dėl šių bendrų vaikų globos ir auginimo. Šiuo atveju ši taisyklė *mutatis mutandis* taikoma vaikų globali ir auginimui, kaip ir nutraukiant santuoką abiejų sutuoktinių susitarimu. Sprendime dėl santuokos nutraukimo taip pat aptariami klausimai dėl to, su kuriuo iš tėvų vaikai gyvens nutraukus santuoką, matymosi su kitu iš tėvų ir išlaikymo tvarka.

MATYMASIS SU VAIKU

- Tėvai turi susitarti dėl matymosi su vaiku tvarkos.
- Jeigu **tėvai susitaria**, jie gali prašyti teismo šiuo klausimu priimti sprendimą ne ginčo tvarka; jeigu teismas nustato, kad susitarimas neatitinka vaiko interesų, jis prašymą atmeta.
- Jeigu tėvams **susitarti nepavyksta**, teismas sprendimą priima vieno iš tėvų prašymu (jeigu santuoka nutraukiama abiejų sutuoktinių susitarimu, sutuoktiniai privalo pridėti susitarimą dėl matymosi su vaiku, ir teismas prideda jų susitarimą prie sprendimo nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu); šiuo atveju sutuoktiniai privalo pateikti įrodymus, kad Socialinio darbo centre jie bandė pasiekti susitarimą.
- Teismas *ex officio* priima sprendimą dėl matymosi su vaiku tik tais atvejais, kai klausimas yra susijęs su matymosi su vaiku pareiškus ieškinį dėl santuokos nutraukimo arba nutraukus vaiko tėvų santuoką.
  - Matymosi su vaiku tvarką pirmąja instancija nustato apygardos teismai (slov. *okrožna sodišča*) nagrinėdami bylą ne ginčo tvarka, išskyrus atvejus, kai šie teismai kartu išsprendžia ginčus dėl vaikų globos ir auginimo; šiuo atveju matymosi su vaiku klausimas išsprendžiamas civilinėje byloje.
  - Priimant sprendimą dėl matymosi su vaiku tvarkos, svarbiausia yra vaiko interesai: matymosi su vaiku tvarka laikoma neatitinkančia vaiko interesų, jeigu ja daromas psichologinis spaudimas vaikui arba jeigu ja pažeidžiama vaiko fizinė ir protinė raida.
  - Priimdamas sprendimą teismas taip pat atsižvelgia į vaiko nuomonę, jeigu vaikas ją pareiškia pats arba ją išsako asmuo, kuriuo vaikas pasitiki ir kurį vaikas pats pasirinko, ir jeigu vaikas gali suprasti tokio nuomonės pareiškimo prasmę ir pasekmes.
  - Vaikas taip pat turi teisę matytis su kitais asmenimis, kurie su vaiku yra susiję šeiminiiais santykiais ir yra užmezgę glaudžius asmeninius ryšius su vaiku (pvz., vaiko seneliai, broliai ir pusbroliai, seserys ir pusseserės).

Sutuoktinių ir vaikų IŠLAIKYMAS

- Sutuoktiniai gali **susitarti dėl vaikų išlaikymo** ir šiuo tikslu teisme **pasirašyti susitarimą**; šiuo atveju teismas priima specialų sprendimą ne ginčo tvarka. Jeigu susitarimas neatitinka vaiko interesų, teismas atmeta prašymą priimti sprendimą, kuriuo patvirtinamas susitarimas.
- Tais atvejais, kai sutuoktiniai patys arba padedami Socialinio darbo centro **nepasiekia susitarimo**, jie gali prašyti, kad sprendimą priimtų teismas. Prieš priimdamas sprendimą teismas privalo ne tik gauti Socialinio darbo centro išvadą, bet ir atsižvelgti į vaiko nuomonę, jeigu jis ją pareiškė ir gali suprasti tokio nuomonės pareiškimo svarbą ir pasekmes.

- Tėvai turi pareigą išlaikyti savo vaikus, iki jie sulauks pilnametystės, arba pilnametį vaiką – iki jis baigs bendrojo lavinimo mokyklą ir sulauks 26 metų, jeigu jie tai gali dėl savo materialinės padėties ir apmokamos veiklos, siekiant užtikrinti, kad būtų patenkinti vaiko interesai (bendra vaiko raida).
- Vaikui parama skiriama atsižvelgiant į jo poreikius ir asmens, kuris yra atsakingas už vaiko išlaikymą, materialinę padėtį ir apmokamą veiklą. Skirdamas vaikui paramą, teismas turi pareigą atsižvelgti į vaiko interesus taip, kad vaikui skiriama parama būtų pakankama siekiant užtikrinti jo tinkamą fizinę ar protinę raidą. Vaikui skiriama parama tikslinama kartą per metus atsižvelgiant į Slovėnijoje galiojantį vartotojų kainų indeksą.
- Sutuoktinis arba nesantuokinis partneris turi pareigą remti savo partnerio nepilnametį vaiką, jeigu kuris nors iš vaiko tėvų negali jo remti ir jis gyvena su savo partnerio nepilnamečiu vaiku.
- Pilnamečiai vaikai turi pareigą remti savo tėvus, jeigu jie neturi pakankamai pragyvenimo lėšų ir negali jų gauti ir jeigu išlaikomo tėvo (motinos) negali remti kitas sutuoktinis.

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

- Pragyvenimo lėšų neturintis ir ne dėl savo kaltės nedirbantis sutuoktinis turi teisę būti išlaikomas.
- Išlaikymo galima reikalauti santuokos nutraukimo byloje arba per vienus metus nuo galutinio santuokos nutraukimo pareiškiant specialų ieškinį, jeigu santuokos nutraukimo metu buvo tenkinamos išlaikymo sąlygos ir sutuoktiniui prašant išlaikymo jos vis dar galioja.
- Sutuoktiniai gali susitarti dėl išlaikymo santuokos nutraukimo metu sudarydami notarinį susitarimą dėl išlaikymo, kuriam notaras suteikia vykdomojo dokumento statusą.
- Išlaikymas nustatomas neterminuotam arba konkrečiam laikotarpiui, kurio reikia, kad sutuoktinis surastų naują darbą ir susitvarkytų savo reikalus.
  - Išlaikymas nustatomas atsižvelgiant į ieškovo poreikius ir išlaikymo išmoką mokančio asmens gebėjimus. Išlaikymas nustatomas kaip kas mėnesį iš anksto mokama suma, kurią gali būti reikalaujama mokėti nuo ieškinio dėl išlaikymo pareiškimo dienos. Išimtiniais atvejais išlaikymas gali būti mokamas kaip vienkartinė išmoka.
  - Teismas atmeta išlaikymo prašymą, jeigu dėl priežasčių, dėl kurių santuoka tapo nepakenčiama, išlaikymo išmoka asmeniui, kuris turi teisę ją gauti, asmens, kuris turi mokėti išlaikymo išmoką, atžvilgiu būtų nesąžininga arba jeigu turintis teisę gauti išlaikymo išmoką asmuo prieš santuokos nutraukimą arba po jo padarė nusikalstamą veiką asmens, kuris turi mokėti išlaikymo išmoką, arba bet kurio artimo jo šeimos nario atžvilgiu.
  - Sutuoktinis neturi pareigos remti kito sutuoktinio, jeigu tokia parama pažeistų jo galimybes išlaikyti save patį arba bet kurį nepilnametį, kurį jis turi remti pagal įstatymą.
  - Išlaikymo išmoka kartą per metus tikslinama atsižvelgiant į Slovėnijoje galiojantį vartotojų kainų indeksą.

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

„Gyvenimas kartu“ (slov. *življenjska skupnost*) yra esminis santuokos elementas (Santuokos ir šeimos santykių įstatymo 3 straipsnis). Gyvenimo kartu nutraukimas (slov. *prenehanje življenjske skupnosti*) arba teisėtas gyvenimas skyrium (separacija) reiškia, kad sutuoktiniai visam laikui nutraukė esminius tarpusavio santykių elementus. Pasibaigus gyvenimui kartu, pasibaigia ir sutuoktinių ekonominė sąjunga, taip pat jų intymūs ir emociniai ryšiai, pvz., bendras namų ūkio tvarkymas ir t. t.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

Įstatyme nenustatytos konkrečios teisėto gyvenimo skyrium (separacijos) sąlygos. Teismai sprendimus dėl teisėto gyvenimo skyrium (separacijos) konkrečioje byloje priima atsižvelgdami į jos aplinkybes ir konkrečius požymius.

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

Teisėtas gyvenimas skyrium (separacija) neturi jokio poveikio santuokos buvimui; todėl tai reiškia, kad nutraukiamas tik gyvenimas kartu, o ne santuoka. Norint nutraukti santuoką reikia pareikšti ieškinį arba pateikti prašymą nutraukti santuoką sudarant susitarimą. Prasidėjus teisėtam gyvenimui skyrium (separacijai) sutuoktiniai nebekuria bendro turto. Išlaikomas sutuoktinis per vienus metus nuo teisėto gyvenimo skyrium (separacijos) pradžios gali pareikšti ieškinį dėl išlaikymo.

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Santuokos pripažinimas negaliojančia reiškia, kad santuokos sudarymo metu įstatyme nustatytos teisėtos santuokos sudarymo sąlygos nebuvo tenkinamos (pvz., nebuvo laisvo sutikimo, sutikimas buvo duotas priverstinai arba suklydus, santuoka buvo

sudaryta nesilaikant nustatytos procedūros, santuoką sudarė artimi giminaičiai arba ją sudarė sunkia protine liga sergantis ar negalintis numatyti savo veiksmų pasekmių asmuo). Santuoka nebesukelia jokių teisinių pasekmių nuo tos dienos, kurią galutinai įsiteisėja teismo sprendimas dėl santuokos pripažinimo negaliojančia.

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Ø Santuoka netampa negaliojančia *ipso iure*, ji pripažįstama negaliojančia teismo sprendimu.

Ø Slovėnijos teisėje išskiriami **santykiniai ir absoliutūs santuokos negaliojimo pagrindai**. Šie pagrindai priklauso nuo asmenų, kurie gali prašyti pripažinti santuoką negaliojančia, grupės.

a) **Santykiniai santuokos negaliojimo pagrindai:**

- sunki protinė negalia arba sutrikusi nuovoka santuokos sudarymo metu (šiuo pagrindu remiasi vienas iš sutuoktinių, tačiau tik tuo atveju, kai išnyko santuokos sudarymo metu galiojusios aplinkybės),
- jeigu sutikimas tuoktis buvo duotas priverstinai arba suklydus (sutuoktinis, kuris buvo priverstas duoti savo sutikimą arba santuoką sudarė dėl suklydimo),
- jeigu santuoką sudarė 18 metų nesulaukęs asmuo (tėvai arba globėjai).

b) **Absoliutūs santuokos negaliojimo pagrindai:** (be abiejų sutuoktinių, ieškinį gali pareikšti tam tikri kiti asmenys, turintys tiesioginį teisinį suinteresuotumą prašyti santuoką pripažinti negaliojančia (pvz., kiti mirusio sutuoktinio įpėdiniai po šio sutuoktinio mirties gali pareikšti ieškinį dėl santuokos pripažinimo negaliojančia, kad gyvas likęs sutuoktinis prarastų teisę į palikimą); be to, santuoką pripažinus negaliojančia, ieškinį taip pat gali pareikšti paveldėtojai; ieškinį taip pat gali pareikšti prokuroras:

- sunki sutuoktinio protinė negalia arba sutrikusi nuovoka, jeigu šios aplinkybės vis dar galioja santuokos nutraukimo metu,
- santuokos sudarymo metu sutuoktinis nebuvo nutraukęs ankstesnės santuokos,
- sutuoktinius sieja tiesioji ar šoninė giminystės linija iki ketvirtojo laipsnio, įskaitant ir ketvirtąjį laipsnį,
- sutuoktiniai nedalyvavo sudarant santuoką arba nedalyvavo vienas sutuoktinis ir kito sutuoktinio atstovas,
- sutuoktiniai santuoką sudarė neketindami tvarkyti bendro namų ūkio.

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės atsiranda galutinai įsiteisėjus teismo sprendimui dėl santuokos pripažinimo negaliojančia. Kalbant apie turtinius sutuoktinių santykius, išlaikomą sutuoktinį, sutuoktinių vieno kitam įteiktų dovanų gražinimą ir sutuoktinių santykius su savo bendrais vaikais, pažymėtina, kad santuoką pripažinus negaliojančia atsiranda tokios pat teisinės pasekmės, kaip ir nutraukus santuoką.

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

2008 m. birželio mėn. įsigaliojusiame Civilinių ir komercinių bylų įstatyme (slov. *Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah*) reglamentuojamas **taikinimas ginčuose**, susijusiuose su civiline teise, komerciniais, darbo, šeimos ir kitais turtinės teisės santykiais, atsižvelgiant į reikalavimus, kuriuos šalys gali laisvai pareikšti ir patenkinti, išskyrus atvejus, kai atskirame įstatyme nustatyta kitokia šių rūšių ginčų sprendimo tvarka. Pati santuoka negali būti nutraukiama neįsikišus teismui, kuriame turi būti pareiškiamas ieškinyš arba pateikiamas prašymas santuoką nutraukti bendru sutikimu.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

- Pagal Civilinio proceso įstatymo (slov. *Zakon o pravdnem postopku*) 32 straipsnį **apygardos teismai** turi kompetenciją spręsti su santuoka susijusius ginčus (santuokos nutraukimo arba pripažinimo negaliojančia atveju Slovėnijos teisėje nėra numatyta galimybė pareikšti atskirą ieškinį dėl teisėto gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo).

Prie ieškinio arba prašymo turi būti pridedami santuokos registro išrašas ir gimimo liudijimo registro išrašai, o teismo posėdyje reikia pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.

- Sutuoktiniai prie prašymo nutraukti santuoką bendru sutikimu turi pridėti šiuos dokumentus:
  - susitarimą dėl kiekvieno vaiko, kurį gali turėti sutuoktiniai, globos, auginimo ir išlaikymo, ir matymosi su tėvais tvarkos (būtina gauti Socialinio darbo centro išvadą),
  - notaro patvirtintą ir vykdytiną susitarimą dėl bendro turto padalijimo,

- susitarimą dėl to, kuris iš sutuoktinių taps laikinuoju buvusio bendro būsto valdytoju,
- susitarimą dėl sutuoktinio, kuris ne dėl savo kaltės neturi pragyvenimo šaltinio ir darbo, išlaikymo.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Teismas atleidžia šalį nuo žyminių mokesčių, jeigu sumokėjus tokius mokesčius iš esmės sumažėtų šalies arba jos šeimos narių turimos pragyvenimo lėšos. Užsienio piliečiai, kurių statusas pripažįstamas pagal tarptautinę sutartį, arba kuriems galioja abipusiškumo sąlygos, atleidžiami nuo žyminių mokesčių (Žyminių mokesčių įstatymo, slov. *Zakon o sodnih taksah*, ZST-1, 10 ir 11 straipsniai).

Šalis gali prašyti suteikti teisinę pagalbą, kad padengtų advokato ir eksperto išlaidas; sprendimą dėl teisinės pagalbos suteikimo priima pareiškėjo nuolatinės gyvenamosios vietos teismas. Šiame procese teismas, atsižvelgdamas į Nemokamos teisinės pagalbos įstatymo (slov. *Zakon o brezplačni pravni pomoči*) nuostatas, įvertina kriterijus (pvz., esminius, finansinius).

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Teismo sprendimą, kuriuo nutraukiama santuoka arba santuoka pripažįstama negaliojančia, paprastai per 15 dienų galima skųsti aukštesniajam teismui (slov. *višje sodišče*). Teismo sprendimas, kuriuo santuoka nutraukiama sutuoktinių prašymu nutraukti santuoką bendru sutikimu, gali būti ginčijamas, jeigu:

- iš esmės buvo pažeistos civilinio proceso nuostatos;
- šalis prašymą pateikė dėl suklydimo arba dėl prievartos ar apgaulės;
- nebuvo tenkinamos santuokos nutraukimo remiantis prašymu nutraukti santuoką bendru sutikimu sąlygos.

Šeimos ginčiuose peržiūra (išimtinė teisių gynimo priemonė) nėra leidžiama.

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Pagal Reglamento (EB) Nr. 2210/2003 21 straipsnį kitoje valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas pripažįstamas be kokių nors specialių pripažinimo procedūrų.

Kiekviena suinteresuotoji šalis gali pateikti prašymą priimti sprendimą dėl pripažinimo arba nepripažinimo. Tokiu atveju šalis privalo kompetentingam Slovėnijos apygardos teismui pateikti prašymą dėl sprendimo pripažinimo vykdytinu.

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Prašymo pateikimo procedūrai taikomi Slovėnijos įstatymai.

Šalis, kuri prašo arba ginčija teismo sprendimo pripažinimą arba pateikia prašymą pripažinti sprendimą vykdytinu, privalo pateikti:

- teismo sprendimo kopiją, kuri atitinka jo autentiškumo patvirtinimo sąlygas;
- standartinės formos patvirtinimą, kad teismo sprendimas priimtas išsprendus šeimos ginčą.

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 (Reglamentas „Briuselis IIa“) nuostatos visų pirma tiesiogiai taikomos tarptautinės jurisdikcijos, susijusios su ES valstybių narių piliečiais arba gyventojais, klausimams.

Jeigu abu sutuoktiniai turi skirtingų šalių pilietybę, pareiškiant ieškinį pagal Slovėnijos vidaus teisės nuostatas taikomi šalių, kurių pilietybę turi sutuoktiniai, bendrieji įstatymai (Tarptautinės privatinės teisės ir proceso įstatymo, slov. *Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*, 37 straipsnis).

Jeigu santuokos negalima nutraukti pagal šalių, kurių pilietybę turi sutuoktiniai, teisę, santuokos nutraukimui taikoma Slovėnijos teisė, jeigu vienas iš sutuoktinių ieškinio pareiškimo metu nuolat gyveno Slovėnijoje.

Jeigu vienas iš sutuoktinių yra Slovėnijos pilietis, Slovėnijoje neturintis nuolatinės gyvenamosios vietos, o santuoka negali būti nutraukiama pagal Tarptautinės privatinės teisės ir proceso įstatymo 37 straipsnio 2 dalį, santuokos nutraukimui taikoma Slovėnijos teisė.

Susijusios nuorodos

[http://www.pisrs.si/Pis.web/;](http://www.pisrs.si/Pis.web/)

[https://www.uradni-list.si/;](https://www.uradni-list.si/)

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov;>

[http://www.sodisce.si/.](http://www.sodisce.si/)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 05/03/2018